

YP:n uusi toimitusneuvosto aloitti kaksivuotiskautensa helmikuussa. Mukana on sekä vanhoja konkareita että uusia nimiä. Toimitusneuvoston puheenjohtajaksi teki paluun monessa liemessä keitetty Jussi Simpura.

Uusina jäseninä aloittivat tutkijatohdori Lina van Aerscht Tampereen yliopistosta, Alkoholitutkimussäätiön tutkimusjohtaja Tomi Lintonen, kaupunkimaantieteen professori Mari Vaattovaara Helsingin yliopistosta ja tutkimuspäällikkö Anu Castaneda Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta.

Vanhoina jäseninä neuvostossa jatkavat nuorisotutkimuksen professori Päivi Honkatukia (Tampereen yliopisto), osastopäällikkö Susan Kuivalainen (Eläketurvakeskus) ja viestinnän professori Esa Väliuononen (Helsingin yliopisto) sekä THL:n tutkimusprofessorit Marko Elovainio, Pekka Hakkarainen, Sakari Karvonen ja Mika Salminen. Toimitusneuvoston esittelijänä toimii päätoimittaja Tuukka Tammi ja sihteerinä toimitussihteerinä Tuukka Lahti.

Edellisissä toimitusneuvostoissa täysin palvelleille Piia Jallinojalle, Seppo Koskiselle ja Marika Jalovaaralle sekä edellisen kauden puheenjohtajalle Marja Vaaramalle YP:n toimitukselta suuri kiitos ja syvä kumarrus!

Edellisessä Tonavassa kehuettiin Facebookin Eriarvoisuusvarastoryhmää. Ryhmän yksinkertaisena ideana on jakaa eriarvoisuutta ja hyvinvointia koskevia linkkejä, aika usein tutkimuksia. Ryhmän erinomaisuus oli huomattu myös Westermarck-seurassa, sillä tämän maaliskuussa pidetyillä Sosiologipäivillä Vuoden sosiologiteko -palkinto myönnettiin 24.3.2017 Eriarvoisuusvarastoryhmälle.

Jatketaan hetki sosiologien parissa. Yle ja *New York Times* julkaisivat viikon välein jutut, joissa molemmissa haikaillaan päätöksentekoon lisää sosiologiaa:

”Ujonolainen nuorimies selittää Ylen arkistofilmissä harkitulla nuotilla, miten demokratia toteutuu politiikassa, mutta talouselämässä olisi vielä tekemistä.

Mies on professori Antti Eskola ja filmi vuodelta 1969. Niihin aikoihin Eskolan bongasi helposti televisiosta tai lehtien palstoilta. Elettiin aikaa, jolloin sosiologeilla oli paljon sydämellään – ja heitä myös kuunneltiin. (...)

Suomea ravisteli 1960- ja 1970-luvuilla suuri muutos. Ilmapiiiri vapautui ja hyvinvointivaltiota rakennettiin vauhdilla. Sosiologit kehittivät yhteiskuntaa kädet kyynerpäitä myöten muutoksessa mukana. (...)

Samoihin aikoihin kun Eskola oli jo asemansa vakiinnuttanut yhteiskuntakriitikko, professori Risto Alapuro väitteli tohtoriksi. Molemmat miehet kuvaavat aikaa suomalaisen sosio-

logian kultakaudeksi. Kultakausi viittaa siihen vaikutusvaltaan, joka sosiologeilla oli.

– Sodanjälkeinen, ajattelutetaan yksiuolotteinen Suomi alkoi vapautua, ja juuri siihen aikakauteen sosiologien puhetapa puri erittäin hyvin. Sosiologiassa oli tuolloin iskuvoimaa, Alapuro sanoo.

– Presidentti Urho Kekkonen seurasi tiettävästi aika tarkkaan, mitä minä tai muut sosiologit kirjoittivat. Myös pääministeri, ja myöhemmin presidentti, Mauno Koivisto oli kiinnostunut – varmaan siksi, että hän oli itsekin sosiologi, Eskola muistellee.

Alapuro muistuttaa, että muun muassa suomalaisen politiikan suuri linjapäätös hyväksytyä kommunistit ja SKDL hallituskelpoiksi, oli vahvasti sosiologien idea.

– Nimenomaan sosiologeilta tuli se ajatus, että sulkemalla joku ryhmä politiikan ulkopuolelle, saadaan paljon ongelmia aikaan, Alapuro sanoo.

Alapuro lisää, että sosiologien liberaali ajattelutapa siirtyi pikkuhiljaa instituutioihin ja valtiotuhallintoon. (...) Monet sosiologit ottivat asiantuntijoina osaa erilaisiin lainsäädäntöhankkeisiin ja vaikuttivat sitä kautta koko yhteiskuntapolitiikkaan. (...)

Tampereen yliopiston sosiologian professori Pertti Alasuutari on teoria, miksi taloustieteilijät hallitsevat nykyään yhteiskuntakeskustelun kenttää. Ajan henki on sellainen, että yhteiskuntapolitiikkaa kommentoivalta asiantuntijalla pitää olla laskin taskussa. Siinä pelissä ekonomisti on vahvoilla.

– Nykyään on tärkeää, että asiantuntijalla on malli. Käsite tulee modernista fysiikasta. Kun pitää kuvata ilmiö, jota ei oikein osata selittää, luodaan matemaattinen malli, jonka oletuksella ilmiötä testataan. Tällaisessa malli-keskustelussa taloustieteilijät ovat vahvoilla, sillä heillä on aina lukuja taskussaan. Jos kuuntelee nykyään uutisia, ne vilisevät sellaisia käsitteitä kuin Ruotsin malli tai Suomen malli, Alasuutari sanoo.

Nyt eletään populismin aikaa. Vaikka ekonomistit näyttävät julkisuudessa pärjäävän, kaiken kaikkiaan asiantuntijuus on suuressa kriisissä.

– Ennen ajateltiin, että asiantuntijat tietävät, mikä on ihmiselle hyväksi. Nyt ajatellaan, että markkinat tietävät sen paremmin. Mutta tähän päättelyketjuun sisältyy myös tämän ajan suuri ristiriita, Alasuutari muistuttaa.

– Usko markkinoiden järkeen on pudottanut asiantuntijat jalustaltaan ja se on luonut tilaa populismille. No, nyt kun populistit ovat vallassa, he julistavat sulkevasa rajoja ja rajoittavansa vapaakauppaa. Eli he käyvät juuri sen markkinat määräävät -ajattelun kimppuun, jonka tuloksena ovat alun perin syntyneet.” (Yle 24.3.2017)

Liekö Ylen juttu saanut innoituksensa **Neil Irwinin** viikko aiemmasta kirjoituksesta *New York Timesissa* (17.3.2017, “What if Sociologists Had as Much Influence as Economists?”):

“Walk half a city block in downtown Washington, and

there is a good chance that you will pass an economist. People with advanced training in the field shape policy on subjects as varied as how health care is provided, broadcast licenses auctioned or air pollution regulated.

(...) But as much as we love economics here — this column is named Economic View, after all — there just may be a downside to this one academic discipline having such primacy in shaping public policy.

They say when all you have is a hammer, every problem looks like a nail. And the risk is that when every policy adviser is an economist, every problem looks like inadequate per-capita gross domestic product.

Another academic discipline may not have the ear of presidents but may actually do a better job of explaining what has gone wrong in large swaths of the United States and other advanced nations in recent years.

Sociologists spend their careers trying to understand how societies work. And some of the most pressing problems in big chunks of the United States may show up in economic data as low employment levels and stagnant wages but are also evident in elevated rates of depression, drug addiction and premature death. In other words, economics is only a piece of a broader, societal problem. So maybe the people who study just that could be worth listening to.”

Demokraatti-lehden Kirjavisa-sarjassa (23.2.2017) puitiin **Kari Hotakaisen** *Juoksuhaudan-*

tien synnyttämiä muisti- ja mielikuvia. Romaanin päähenkilö on kotirintamamies Matti Virtanen, ja kirja on Ylen Kirjojen Suomi -sarjassa valittu edustamaan vuotta 2002.

Yksi jutun muistelijoina on **Sirpa Taskinen**, Stakesin entinen, nyt eläkkeellä oleva tulosaluejohtaja:

”Kun Juoksuhaudantie vuonna 2002 ilmestyi, kysyin leikkiläni sosiologi Matti Virtaselta, oliko Hotakainen kysynyt häneltä lupaa saada ottaa hänen ’harvinainen’ nimensä päähenkilölle. Näin itse asiassa olikin tapahtunut, mistä Matti tietenkin oli mielissään! (Virtanen oli tuolloin Yhteiskuntapolitiikka-lehden päätoimittaja ja Hotakainen taisi olla sen kolumnisti.)”

Entinen päätoimittaja Virtanen kertoi puolestaan lähettäneensä tästä Sirpa Taskiselle seuraavan kommentin:

”Riemastuin, koska episodi on täyttä totta ja muistan sen hyvin – kysyin nimittäin Karilta, voinko julkaista YP:n Tonavassa tästä kysymyksestäni pätkän, koska se oli minusta niin hauska (silloin pääkaupunkiseudulla oli about 25 Matti Virtasta). Kari toppuutteli, koska piti sitä silloin liian sisäpiiriläisenä huulena, enkä siksi julkaissut. Mutta nyt, 15 vuotta myöhemmin, tuo muistelusi kuvittaa Juoksuhaudantien syntyprosessia todella hienosti, pilke silmäkulmassa!”

Ajatusten Tonava ottaa vastaan tuoreita ja nasevia otoksia ajan ilmiöistä osoitteeseen yhteiskuntapolitiikka@thl.fi.